

Det framgår av forsikringsbeviset hvilken bygning denne forsikringen er avtalt for.

1. Hvem forsikringen gjelder for

- Forsikringstaker.
- Innehaver av tinglyst eiendomsrett og panterett.
- Ved eierskifte gjelder forsikringen inntil ny eier har avtalt forsikring, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

2. Hvor forsikringen gjelder

- På avtalt forsikringssted, se forsikringsbeviset.
- Naturskader og skader ved vind svakere enn storm som inntreffer på avtalt forsikringssted begrenset til Norge.

3. Hva forsikringen omfatter

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er avtalt. I tillegg gjelder Generelle vilkår for forsikringen.

3.1 Bygning

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Bygning som framgår av forsikringsbeviset med fastmontert utstyr som er vanlig for bygningens formål. • Tilleggsbygning inntil 10 kvm bruttoareal er dekket for brann og naturskader. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger som helt eller delvis benyttes i næringsvirksomhet. • Kunstnerisk utsmykning.

3.2 Bygningens utvendige rør og ledninger med tilknyttet utstyr

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Utvendige rør og ledninger med tilknyttet utstyr fram til offentlig ledning eller brønn.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overvannsledning, infiltrasjons-/spredeledning, spredegrøft, brønn eller borehull.

3.3 Hageanlegg, utvendig vannbasseng og brygge

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Hageanlegg og tomt inntil 5 mål beliggende rundt forsikret bygning. • Utvendig basseng og boblebad med tilknyttede ledninger med inntil 200 000 kroner. • Fast tre- og flytebrygge tilhørende den forsikrede eiendom er omfattet med tilsammen inntil 100 000 kroner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsskog, avling på rot, dyrket mark, beite og utmark. • Andel i fellesbrygge

3.4 Merutgifter og tap som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Merutgifter ved utbedring som skyldes offentlig påbud gitt med hjemmel i lov eller forskrift. For bygninger forsikret på førsterisiko er dekningen inntil 20 prosent av valgt forsikringssum. • Utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester. For bygninger forsikret på førsterisiko er dekningen inntil 20 prosent av valgt forsikringssum. • Tap ved at egen bolig ikke kan brukes. Dekningen omfatter også eventuell tapt husleie. For fritidsbolig er erstatningen begrenset til 25 000 kroner. • Merutgifter på grunn av prisstigning i normal gjenoppføringstid eller reparasjonstid. • Flytting- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utgifter til påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi uavhengig av skaden. • Tap av nytteareal som følge av påbud. • Utgifter til påbud som omfatter sikring og forebygging. • Merutgifter som følge av istandsetting etter antikvariske prinsipper.

3.5 Ansvar

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Forsikringen omfatter erstatningsansvar som sikrede kan pådra seg som eier av den forsikrede eiendom. Se nærmere bestemmelser i vilkår FFE-002.001 Ansvar og Rettshjelp. 	

Fremtind

3.6 Rettshjelp

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Forsikringen omfatter rettshjelp. Se nærmere bestemmelser i vilkår FFE-002.001 Ansvar og Rettshjelp.	

4. Hvilke skader som erstattes

Tilfeldige og plutselige skader som framgår under, og utgifter som nevnt i punkt 3.4..

- Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

4.1 Brann

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Brann. Lynnedslag og annet elektrisk fenomen. Eksplisjon/sprenging. Nedsoting.	<ul style="list-style-type: none"> Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann. Heksesot/kjemisk sverting. Skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon, uriktig montering eller spenninger i bygget. Skade som består i svinn, svinnsprekker og avskallinger.

4.2 Vann og annen væske

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Utstrømming av vann eller annen væske ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse fra<ul style="list-style-type: none"> bygningens rørledning med tilknyttet utstyr. akvarium. Vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunnen eller gjennom avløpssystemet og i en slik mengde at det blir stående vann over gulvet. Vannskade på tilstøtende rom som følge av utett våtrom.	<ul style="list-style-type: none"> Skade ved vanlig bruk, søl eller kondens. Skade på våtrom som skyldes at det er utett. Med våtrom menes bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets bjelkelag og stenderverk. Skade som skyldes vann fra tak, takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp. Skade ved sopp, råte eller bakterier. Skade ved oversvømmelse fra gulvsluk gjennom utett gulv eller oppforinger rundt sluk.

4.3 Brudd på bygnings rørledning for vann, gass eller annen væske

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Brudd på innvendig rørledning herunder radiator og varmtvannsbeholder. Brudd på utvendig rørledning herunder oljetank, septiktank og dremskum. Utgifter til tining av utvendig rør erstattes med inntil 50 000 kroner inklusive merutgifter og tap som framgår i punkt 3.4.	<ul style="list-style-type: none"> Skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp. Skade på dremsledning med avløp

4.4 Annen skade

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Tilfeldige og plutselige skader.	<p>Unntakene og begrensningene som framgår i punktene over gjelder også her. I tillegg dekkes ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger, jordtrykk, frost, tele. Skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget. Skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder. Skade som skyldes dyr, insekter og bakterier. Skade som består av hakk, svinn, svinnsprekker, flekker, riper og avskallinger. Skade som består av at innfatningen for isolerglass er utett uansett årsak/punktering. Vindskade på veksthus, hageanlegg, antenner, skilt, markiser og lignende. Skade på hageanlegg og tomt som skyldes klimatiske forhold. Skade på utvendig basseng/boblebad som skyldes frost.

Fremtind

	<ul style="list-style-type: none"> • Skade på brygge og flytebrygge. • Skade på takrenne og snøfanger i forbindelse med snøtyngde, snøpress eller ras på eller fra tak. • Skadeverk, jf. straffeloven §§ 351 og 352 første og andre ledd, i eller på bygning som er forårsaket av leieboer eller dennes husstand.
4.5 Naturskade	
Dekkes	Dekkes ikke
Forsikringen omfatter naturskade. Se nærmere bestemmelser i eget vilkår. Utover dette erstattes naturskade som rammer <ul style="list-style-type: none"> • Antenner og markiser alene når<ul style="list-style-type: none"> ◦ antennen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning eller fundament på bakken ◦ markisen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning • Flytebrygge.	<ul style="list-style-type: none"> • Skade på fortøyning/moring tilhørende flytebrygge • Skade som alene består i forskyvning av flytebrygge

5. Erstatningsberegning

5.1 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør
- reparasjon
- gjenoppføring

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes disse med 75 prosent.

Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende erstattes med 200 kroner i timen. Antall timer begrenses til hva som er normal utbedringstid/utførelsestid.

Felles oppgjørsrutiner:

- Selskapet har rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.
- Erstatningen beregnes etter prisene på skadedagen.
- Erstatning utbetales i takt med reparasjonen.
- Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte utgifter som er påløpt ved reparasjon av skaden.
- Brann-, tyveri- og hærverkskader skal politianmeldes.

5.2 Erstatningsregler for bygning

5.2.1 Hvordan erstatningen blir beregnet

Hovedregelen er at bygningen skal tilbakeføres til samme, eller vesentlig samme, stand som umiddelbart før skaden. Det er reparasjons- og gjenoppføringskostnadene på skadedagen som legges til grunn.

Med gjenoppføring menes oppføring av tilsvarende bygning. Kjøp av annen bygning regnes ikke som gjenoppføring. Bygningen må repareres/gjenoppføres innen 5 år etter skadedagen.

Erstatningen kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen, fratrukket verdien etter skade.

Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, erstattes ikke.

5.2.2 Fullverdiforsikret bygning

Bygning er til enhver tid forsikret for hva det koster å bygge tilsvarende, eller vesentlig tilsvarende, bygning.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens verdi, meldes til selskapet for å unngå underforsikring. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom bygningens verdi før og etter tilbygget/forandringen.

5.2.2.1 Gjenoppføring eller reparasjon av bygning innen 5 år, av forsikringstaker, forsikringstakers ektefelle/samboer eller livsarving

For bygning som repareres eller gjenoppføres til samme formål og på samme sted gjøres det ikke fradrag for eventuell verdiøkning ved at gammel bygning/bygningsdel erstattes med ny.

For bygning som repareres eller gjenoppføres til annet formål og/eller på annet sted (annet gårds- og bruksnummer) gjøres det fradrag for den del av verdiøkningen som overstiger 40 prosent av bygningens omsetningsverdi før skaden.

Fremtind

5.2.2.2 Ingen gjenoppføring eller reparasjon av bygning innen 5 år

Det gjøres fradrag for all økning av omsetningsverdien, og erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.2.2.3 Gjenoppføring eller reparasjon av bygning, av andre

For bygning som ikke gjenoppføres av forsikringstaker, forsikringstakers ektefelle/samboer eller livsarving på skadetidspunktet, gjøres det fradrag for all økning av omsetningsverdien, og erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.2.3 Førsterisikoforsikret bygning

Bygning erstattes med inntil avtalt forsikringssum som framgår av forsikringsbeviset.

Det gjøres fradrag for den del av verdiøkningen som overstiger 40 prosent av bygningens omsetningsverdi før skaden.

5.2.4 Bygning/bygningskomponent som skal rives og midlertidig bygning som ikke repareres eller gjenoppføres

Erstatningen beregnes til salgsverdien av bygningens brukbare materialer etter fradrag for kostnader til riving, renovering og klargjøring for transport.

5.2.5 Bygning som ikke er i bruk

For bygning som ikke lenger er i bruk, gjøres det fradrag for all økning av omsetningsverdien. Erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.3 Erstatningsregler for tilbehør til bygning

Tilbehør:	Fradragsfrie år:	Fradrag per påbegynt år maks 80 %:
Utvendige ledninger av annet materiale enn plast	20 år	5 %
Tanker og kummer av annet materiale enn plast/glassfiber	20 år	5 %
Sjø- og jordvarmeledning	20 år	5 %
Utvendig basseng/boblebad	5 år	10 %
Berg- og jordvarmepumpe, luft til væske og luft til luft varmepumpe	5 år	10 %
Varmtvannsbeholdere, vannpumper og lignende	5 år	5 %
Varmekabler og annen innretning for oppvarming og kjøling	10 år	10 %
Innebygde elektriske husholdningsmaskiner/ -apparater	5 år	10 %

Slikt fradrag gjøres kun ved skade som følge av lynnedslag, kortslutning, elektrisk fenomen og brudd på ledninger eller utstyr.

Ved ulik alder på de skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for erstatningen.

Fradraget gjøres av de totale reparasjonskostnadene.

5.4 Erstatningsregler for hageanlegg/tomt

- Erstatningsgrunnlaget for tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomt), settes til kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden. Erstatningen beregnes etter prisene på skadedagen.
- Hvis skaden ikke repareres, erstattes det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad eller nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelsen av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri.

Skader som ikke erstattes

- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hageanlegg/tomt.

5.5 Erstatningsregler for tap og utgifter

5.5.1 Merutgifter ved offentlig påbud

Merutgifter ved reparasjon/gjenoppføring settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, utført i samsvar med påbud.

Merutgifter ved undersøkelse av grunnforhold og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.

Fremtind

5.5.2 Tapet husleieinntekt

Tap ved nedgang i husleieinntekt og/eller tap ved at egen bolig er ubeboelig, regnes fra skadedag til reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd.

For utleide rom beregnes avbruddstapet på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom.

For rom til eget bruk beregnes avbruddstapet på grunnlag av gjeldende markedspris for umøblerte rom.

Det gjøres fradrag for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen. Erstatningen utbetales etter hvert som inntekten ville påløpt.

Avbruddstapet beregnes basert på årlig markedsleie. Beregning ut fra korttidsleie omfattes ikke.

5.5.3 Prisstigning

Merutgifter som følge av prisstigning regnes fra skadedagen og for normal gjenoppførings- eller reparasjonstid for håndverkere.

Prisstigningen beregnes på grunnlag av gjennomsnittlig endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks (SSB) i gjenoppføringsperioden.

5.6 Selskapets ansvar overfor panthavere, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere

Selskapets ansvar er begrenset til det laveste av følgende beløp:

Forskjellen i eiendommens omsetningsverdi før og etter skaden, eller vedkommendes økonomiske interesse i eiendommen på skadetidspunktet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden skjedde.

For dødsbo gjelder bestemmelsene uten hensyn til om dødsfallet skjedde før eller etter at skaden skjedde.

Forsikringen dekker ikke krav i forbindelse med at en ny eier av boligen gjør gjeldende mangelskrav mot sikrede.

5.7 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlaget og verdier, og beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Reglene om skjønn i Generelle vilkår legges til grunn.

5.8 Selskapets overtakelse av panterett

Dersom selskapet er ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntreter selskapet i panthavers rett i den utstrekning selskapet betaler erstatning til panthaver. Selskapet viker prioritet for pant som var tinglyst før forsikringstilfellet/skaden.

6. Egenandel

- I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller vilkårene.
- Skal erstatningen avkortet/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.
- Dersom skaden berøres av flere egenandelsbestemmelser, trekkes kun den høyeste egenandelen.
- Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse i selskapet, trekkes kun den høyeste egenandelen.

6.1 Ved montert/gjennomført skadeforebyggende tiltak

Dersom FG-godkjent sikkerhetstiltak er gjennomført eller montert og i drift på skadetidspunktet, reduseres avtalt egenandel med inntil 6 000 kroner for

- gjennomført Brannforebyggende EI-kontroll bolig NEK 405-02 siste 5 år ved brannskader
- tyverialarm ved tyveriskader
- brannalarm ved brannskader
- vannalarm/automatisk vannstopper på hovedinntaket ved innvendige rørskader
- skade som alene rammer sikkerhetsutstyret som framgår over

FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd

6.2 Bruddskade på bygningsglass og sanitærporselen

Egenandel er 2 000 kroner.

6.3 Gjentatte vannskader

Ved gjentatte vannskader av samme årsak på samme bygning innenfor et tidsrom av 24 måneder, økes avtalt egenandel med 20 000 kroner.

6.4 Ansvar

Egenandelen er 4 000 kroner.

Fremtind

6.5 Rettshjelp

Egenandelen er 4 000 kroner med tillegg på 20 prosent av overskytende utgifter. Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

6.6 Naturskade

Egenandelen som til enhver tid er fastsatt i henhold til lov om naturskadeforsikring, for tiden 8 000 kroner.

Ansvar

Vilkårs id: FFE-002.001-004 av 01.08. 2020

Det framgår av forsikringsbeviset hvilken forsikring denne ansvarsforsikringen er avtalt for.

1. Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder de personer som fremgår av vilkårene PRE-450.100, PRE-450.200, PBK-210.100 og PBK-200.100 for henholdsvis reise, innbo og bygningforsikring.

2. Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder det sted som fremgår av vilkårene PRE-450.100, PRE-450.200, PBK-210.100 og PBK-200.100 for henholdsvis reise, innbo og bygningforsikring.

3. Ansvar

3.1 Rettslig erstatningsansvar

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Sikredes rettslige erstatningsansvar for skade Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til summen som fremgår av forsikringsbeviset og den gjelder for hvert skadetilfelle.	<ul style="list-style-type: none"> Ansvar som bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti. Ansvar for skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede selv eller noen annen på sikredes vegne tar hånd om for leie, lån, bruk og oppbevaring. Ansvar for oppreisning etter skadeserstatningsloven, jf. §§ 3-5 og 3-6, bøter og lignende. Ansvar overfor medlemmer av den sikredes familie, herunder ektefelle/samboer, foreldre/steforeldre/fosterforeldre/ svigerforeldre, søsken, barn/stebarn/fosterbarn/barnebarn/samboers barn og disse personers ektefeller/samboere. Ansvar overfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap eller overfor en virksomhet som disponeres av sikrede, eller der sikrede eller dennes familie har vesentlig eierinteresse. Ansvar som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmotor, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy, eller registrert trav- eller galopphest som trenes for eller deltar i løp. Likevel erstattes ansvar som eier, fører eller bruker av<ul style="list-style-type: none"> rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser, små elektriske kjøretøy med vekt inntil 70 kg inkludert batterier og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 20 km/t El-sykkel som ikke kan oppnå hastighet over 25 km/t hangglider/paraglider uten motor fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk seilbrett/surfebrett modellfly Ansvar for skade på ting oppstått ved maskingravings-, sprengnings-, pelings- eller rivningsarbeid. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse. Likevel erstattes sikredes ansvar i egenskap av byggherre for bygg under oppføring på den forsikrede eiendom. Det objektive foreldreansvaret for barns skadeforvoldelse, jf. skadeserstatningslovens § 1-2, nr. 2. Ansvar i yrke eller erverv. Likevel erstattes ansvar i forbindelse med ervervsrelatert drift på

Fremtind

landbrukseiendom, såfremt dette er landbruksvirksomhet som ikke overstiger en årlig omsetning på 100 000 kroner.

- Ansvar for skade som sikrede har voldt forsettlig, jf. forsikringsavtaleloven §§ 4-9 og 4-14.
- Ansvar ved forurensning dersom årsaken til forurensningen ikke er tilfeldig og plutselig.
- Ansvar ved overføring av smittsom sykdom.
- Styreansvar.

For ansvar knyttet til dekningen for innbo og reiseforsikring:

- Ansvar som eier av fast eiendom

3.2 Hvilke skader som erstattes

Dekkes

- Personskade, det vil si død, skade eller sykdom som er påført en person.
- Tingskade, det vil si løsøre, dyr eller fast eiendom som er tapt eller påført fysisk skade.
- Økonomisk tap som følge av den fysiske skaden.

Skaden må være konstatert i forsikringstiden. Alle skader som skyldes samme skadevoldende begivenhet, regnes som ett skadetilfelle, og relateres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

Dekkes ikke

4. Erstatningsregler for ansvar

4.1 Sikredes plikter ved skadetilfelle

Blir det reist erstatningskrav mot sikrede, eller det kan ventes at krav vil bli reist, må selskapet underrettes så raskt som mulig. Ved erstatningskrav mot sikrede eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning

- å gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen
- å utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig
- å møte ved forhandlinger eller rettergang

Uten selskapets godkjenning må sikrede ikke innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

4.2 Selskapets plikter ved skadetilfelle

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger egenandelen, plikter selskapet

- å utrede om det foreligger erstatningsansvar
- å forhandle med skadelidte
- å føre saken for domstolene om nødvendig

Selskapets egne kostnader i forbindelse med saken kommer i tillegg til forsikringssummen.

Utgifter til ekstern advokat- og annen sakkyndig bistand som er valgt eller godkjent betales av selskapet.

Dersom erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles kostnadene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er selskapet villig til å inngå forlik i saken eller betale kravet innenfor forsikringssummen, betaler selskapet ikke videre utgifter ved saken.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Framsettes krav om erstatning direkte mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede så raskt som mulig og holde sikrede underrettet om videre behandling av kravet. Selskapets innrømmelse overfor skadelidte binder ikke sikrede.

5. Egenandel

- I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller vilkårene.
- Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.
- Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes kun den høyeste egenandelen. Rettshjelp er ikke omfattet av denne bestemmelsen.
- Ved skader der aldersfradrag overstiger avtalt egenandel, trekkes kun fradrag. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.

5. Egenandel

- I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller vilkårene.
- Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.
- Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes kun den høyeste egenandelen. Rettshjelp er ikke omfattet av denne bestemmelsen.
- Ved skader der aldersfradrag overstiger avtalt egenandel, trekkes kun fradrag. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.

Retts hjelp

Vilkårs id: FFE-003.001-001 av 01.08. 2020

Retts hjelpdekningen er en refusjonsordning som erstatte utgifter til juridisk bistand ved tvist som omfattes av vilkårene for forsikringen. Vilkår for retts hjelp må leses i sammenheng med øvrige vilkår som gjelder for den enkelte forsikringen.

1. Hvem forsikringen gjelder for

Innbo- og reiseforsikring: Retts hjelpsforsikringen gjelder de personer som framgår av vilkårene PRE-450.100, PRE-450.200, PBK-210.100 når forsikrede personer er part i tvist i egenskap av privatperson.

Hus- og fritidshusforsikring: Retts hjelpsforsikringen gjelder når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier eller fester av den forsikrede eiendommen.

Motorkjøretøy- og fritidsbåtforsikring: Retts hjelpsforsikringen gjelder når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier eller rettmessig bruker/fører av det forsikrede motorkjøretøy/den forsikrede båten.

2. Hvor forsikringen gjelder

Innbo, hus og fritidshus: Forsikringen gjelder på avtalt forsikringssted.

Reise: Forsikringen gjelder på reiser utenfor Norden.

Motorkjøretøy og fritidsbåt: Forsikringen gjelder i Norden.

3.1 Retts hjelp

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retts hjelpere jf. domstoloven § 218, retts gebyr, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist. • Utgifter til retts behandling dekkes med inntil 15 000 kroner for saker som behandles av Finansklagenemda inntil 25 000 kroner for saker som behandles i forliksrådet eller jordskifteretten. • Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, erstattes når det er godkjent av selskapet på forhånd. • Utgifter til vitner erstattes bare ved hovedforhandling og bevisopptak. • Idømte saksomkostninger erstattes i første instans. • Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.	<ul style="list-style-type: none"> • Retts hjelpsutgifter for juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende erstattes ikke. Likevel erstattes sikredes andel av utgifter når nevnte juridiske personer representerer sikrede i den egenskap som er nevnt over * Idømte saksomkostninger erstattes ikke når sikrede er ankende part eller motanker

3.2 Retts hjelp

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Tvist som har oppstått mens forsikringen var i kraft. Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, jf. domstoloven § 1. <p>Med tvist menes at et krav er framsatt og helt eller delvis avvist. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller verv. • Tvist som gjelder fast eiendom utenfor Norden. • Rene avtaletvister • Tvist som gjelder annen eiendom enn den forsikrede eiendom eller det forsikrede objekt. • Tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstands fellesskap, samt skiftesaker.

- Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold som knytter seg til sikredes faste bolig.
- Tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsordning, forhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom sikrede er skyldner.
- Straffesak og ærekrenkelsessak. Likevel erstattes sikredes utgifter når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt.
- Ekspropriasjonssak eller skjønnsak hvor sikrede søker å tilegne seg rettighet over annen eiendom.
- Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel erstattes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandling unntatt fra dekning.
- Tvist i saker om personskade, hvis ikke motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å erstatte sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel erstattes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor saksomkostningsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til tvistelovens bestemmelser. Dette gjelder også ved voldgift.
- Tvist om oppholdstillatelse i Norden.
- Tvist hvor tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttrede.
- Tvist om salær

For retts hjelpsforsikring som er knyttet til innbo-, reise-, hus- eller fritidshusforsikring dekkes ikke:

- Tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy, registrert trav-/galopphest. Det samme gjelder når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Likevel erstattes tvist som eier, fører eller bruker av
  - rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser, små elektriske kjøretøy med vekt inntil 70 kg inkludert batterier og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 20 km/t.
  - El-sykkel som ikke kan oppnå hastighet over 25 km/t.
  - hangglider/paraglider uten motor
  - fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk
  - seilbrett/surfebrett
  - modellfly

4.4. Definisjon av tvist

Med tvist menes at det er fremsatt et krav som er helt eller delvis avvist. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist. Dersom en tvist skal godkjennes på bakgrunn av passivitet, kreves vedvarende taushet i en periode på 2 måneder. Det må være fremsatt et krav, dersom dette ikke besvares må det sendes purring med tidsfrist. Dersom heller ikke purring besvares innen fristen kan man anse tvist på grunn av passivitet.

Innbo: Forsikringen dekker tvist angående leilighet som bebos av sikrede og hvor sikrede ikke har mulighet til å kjøpe egen bygningsforsikring med retts hjelpsdekning.

Hus/fritidshus: Dersom den forsikrede faste eiendom er solgt og forsikringen i selskapet opphørte i forbindelse med salget, erstattes retts hjelpsutgifter ved tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier. Ved tvist med selger i forbindelse med kjøp av ny bolig som sikrede ennå ikke har flyttet inn i og avtalt egen forsikring på, erstattes retts hjelpsutgifter dersom nåværende bolig var forsikret i selskapet på kjøpstidspunktet. Dette gjelder også tvist med selger ved kjøp av tomt for bygging av egen bolig.

Kjøretøy/fritidsbåt: Dersom sikredes kjøretøy/fritidsbåt er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, erstattes likevel tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier/rettighetshaver.

Fremtind

En tvist ansees ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning.

5. Erstatningsberegning

Samlet erstatning ved hver tvist er begrenset til det laveste av sikredes økonomiske interesse eller 100 000 kroner selv om det er flere parter på sikredes side. Dersom det er tre eller flere parter på sikredes side i saken kan forsikringssummen utvides til 250 000 kroner per tvist. Erstatning og egenandel fordeles på antall parter på samme side i tvisten. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i flere forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpsforsikring under flere forsikringer i ett eller flere selskap.

Forsikringen erstatter utgifter til juridisk bistand i Finansklagenemda med inntil 15 000 kroner. Forsikringen erstatter utgifter til juridisk bistand i jordskiftesaker/forliksrådet med inntil 25 000 kroner.

Parter uten forsikringsdekning holdes utenfor ved erstatningsberegningen. Selskapets ansvar er alltid begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod. Utgifter til inndrivelse av domsbeløp og saksomkostninger dekkes ikke under rettshjelpsforsikringen.

Twist må snarest mulig meldes skriftlig til selskapet, senest ett år etter at tvisten er oppstått og advokat er engasjert. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet, eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv advokat.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp, og omkostninger forårsaket uten rimelig grunn må sikrede betale selv.

Før saksanlegg erstatter forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg erstattes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, i henhold til tvistelovens § 20-5. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning.

Er det flere parter på samme side med tilsvarende interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves erstattet under forsikringen. Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør skal salærkrav dokumenteres med spesifisert timeliste og timesats.

Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandelen er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges for Den Norske Advokatforening.

5.1 Saksomkostninger ved forlik

Har sikrede blitt tilkjent saksomkostninger i første instans og saken blir anket, skal selskapet godkjenne forliket dersom partene ønsker å bære hver sine omkostninger. Uten slik godkjenning bærer sikrede omkostningene selv.

6. Egenandel

Egenandelen fremgår av forsikringsbeviset. I tillegg må sikrede selv betale 20 prosent av utgifter til advokat og sakkyndig bistand. Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side. Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.

Naturskade

Vilkårs id: FFE-001.001-004 av 01.01.2020

1. Hva forsikringen omfatter

1.1

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Brannforsikrede objekter i Norge. • Når forsikret bygning er et våningshus, bolighus eller fritidshus erstattes tomt, hage, hageanlegg og gårdsplass oppad til 5 mål rundt forsikret bygning. I	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsskog, avling på rot, dyrket mark, beite og utmark, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter og gjenstander i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for

Fremtind

<p>tillegg omfattes den del av vei som ligger innenfor avgrensningen som angitt over. For øvrige bygninger omfattes kun utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang i tillegg til bygning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden. Erstatningen er oppad begrenset til verdi tilsvarende fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder tilsvarende selv om huset ikke er skadet. • Nødvendige redningsutgifter erstattes inntil gjenoppføringsprisen når forsikret objekt er skadd eller direkte truet ved utløst naturulykke. Andre gjenstander enn bygning erstattes med gjenanskaffelseprisen.	<p>produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.</p> <p>Selskapet erstatter likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjenstander som det ikke er naturlig å brannforsikre, for eksempel bruer, klopper, moloer, stein- og betongbrygger, damanlegg, tunneler og lignende. • Flytebrygger og andre flytende konstruksjoner, sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkludert feste på land. • Byggverk eller gjenstander i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder. • Antenner, skilt, markiser og lignende. • Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre erstattes ikke.
--	---

2. Hvilke skader som erstattes

2.1

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Skader som direkte skyldes naturulykke som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. § 1 i Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 70.	<ul style="list-style-type: none"> • Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang. • Skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte og lignende.

3. Andre spesielle bestemmelser om naturskade

Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes bygningen som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for ikke å ha forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, vedkommende sin mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers. Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last. Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen. Overskrids denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

I stedet for å erstatte tomt og bygninger kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig. Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot ny naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for ettersyn og vedlikehold.

4. Statens naturskadeordning

Sikrede eller selskapet kan forelegge spørsmål om det foreligger en naturskade, betingelser for nedsettelse eller nektelse av erstatning med videre for Statens naturskadeordning. Vedtak fra Statens naturskadeordning kan ikke påklages.